

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Datum Raadsvergadering:	Bestuurlijk hoofdthema: Programma D Kennis en Welzijn	BBVnummer: 115182	Raadsvoorstel: 118907	Portefeuillehouder: Maret Rombout
-------------------------	---	-------------------	-----------------------	-----------------------------------

Onderwerp

Realisatie ombuigingsopdracht 'Bibliotheek aanbod anders organiseren' en onderzoek naar clustering van bibliotheekwerk met andere voorzieningen.

Geadviseerde beslissing:

1. In te stemmen met het stoppen van bibliotheekwerk voor volwassenen in de vestiging Portland;
2. In te stemmen om de vestiging Portland vanaf januari 2013 in te zetten voor jeugd, onderwijsprojecten en de functie ontmoeting voor de wijk Portland;
3. In te stemmen om het bibliotheeknetwerk Zuid-Holland Zuidoost scenario 3 "Gemeenschappelijke subsidiering netwerk. Bedrijfsbureau, infrastructuur, vakteam en collectie plus lokale dienstverlening op de maat van de subsidie" uit te laten werken en met inachtneming van de resultaten van deze uitwerking een nieuw raadsvoorstel tegemoet te zien.

Samenvatting:

Wij hebben u in april 2012 met een memo geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de ombuigingsopdracht 'Bibliotheek aanbod anders organiseren'.

In dit voorstel leggen wij aan u voor hoe het bestuur van Bibliotheeknetwerk ZHZo de eerste stap in de ombuigingen wilt zetten. Bovendien schetsen we de scenario's die het bestuur voor ogen heeft om tot verdergaande ombuigingen te komen. Het doet dit onderzoek op verzoek van de meeste bij haar aangesloten gemeenten. Immers, alle gemeenten voelen een ombuigingsnoodzaak.

Tot de eerste stap in de ombuigingen in de gemeente Albrandswaard, te zetten voor 2013, willen wij in overleg met genoemde bestuur komen door de bibliotheekvestiging in Portland te richten op de jeugd, onderwijsprojecten en de ontmoetingsfunctie. Voor volwassen blijven de vestigingen in Poortugaal en Carnisselande beschikbaar.

Aanleiding:

De (meerjaren-) Programmabegroting houdt ten aanzien van het bibliotheekwerk op een budget (2012) van bijna € 600.000 rekening met de volgende oplopende ombuigingen:

2012: € 0,--

2013: € 97.000

2014: € 193.000

2015: € 290.000

Rekening houdend met de ombuigingstaakstelling 2013 zal, onder voorbehoud van de begrotingsvaststelling 2013, voor de bibliotheken € 481.090 beschikbaar zijn. Dit bedrag is onderverdeeld in:

- subsidiebudget € 345.000 (uitgaven)
- huisvesting Poortugaal € 32.233 (huurinkomsten)
- huisvesting Portland € 167.720 (uitgaven)

Gezien de ombuigingsopdracht op het bibliotheekwerk, vraagt het Bibliotheeknetwerk ZHZo voor 2013 een subsidie aan van € 341.221,- voor het inhoudelijk bibliotheekwerk en incl. huisvestingskosten voor Poortugaal. Hiermee wordt de bezuinigingsopdracht van € 97.000 voor 2013 behaald.

Om invulling te kunnen geven aan de ombuigingsopdracht stelt het Bibliotheeknetwerk ZHZo voor de vestiging Portland vanaf 2013 alleen in te zetten voor de jeugd tot en met 14 jaar (op een beperkte vloeroppervlak) of de vestiging geheel te sluiten. Het is niet mogelijk om met het beschikbare budget

twee vestigen geheel open te houden.

Of het mogelijk is om de vestiging Poortugaal geheel open te houden is afhankelijk van het beschikbare budget en van de gesprekken binnen de subsidieraad over herziene spreiding van de bibliotheekdiensten en de financiering ervan.

Het is de bedoeling dat het vrijkomende vloeroppervlak van de vestiging Portland wordt onderverhuurd. Met de opbrengst hiervan wordt een deel van de bezuinigingstaakstelling ingevuld.

Duidelijk is wel met deze maatregelen de ombuigingstaakstellingen 2014 en 2015 nog niet zijn gehaald.

Daarvoor wil het bestuur van het netwerk verder onderzoek doen.

In ons verzoek aan het bestuur om ombuigingsmaatregelen te realiseren staan wij niet alleen. Vrijwel alle bij het netwerk aangesloten 13 gemeenten vragen om ombuigingsscenario's. Het bestuur komt aan deze verzoeken tegemoet. Wij zijn blij dat het bestuur van het bibliotheeknetwerk deze opgave voortvarend oppakt.

Welke acties hebben wij nu lopen?

Wij hebben nu de volgende acties lopen:

- Onderhuur gedeelte bibliotheek/ wijkcentrum Portland. Het onderhuurcontract is gereed en ondertekend. De onderhuur en de servicekosten zorgen voor een opbrengst van ca. € 50.000,-.
- Onderzoek naar sluiting vestiging Portland op termijn en eventuele overheveling van de functie naar de Campus Portland. Bij tekenen aan dat het huurcontract van de gemeente voor de vestiging loopt tot 31-01-2017. Voor die tijd is overheveling naar de campus geen optie omdat de ruimten daar tot die tijd tjokvol zitten.
- Volgen van de onderzoeken van het bestuur van het bibliotheeknetwerk. Wij komen later in ons voorstel hierop terug.

Welke opties hebben wij als gemeente?

Wij kunnen:

- a. lid blijven van het Bibliotheeknetwerk ZHZo waarbij wordt uitgegaan van een basisbijdrage per inwoner.
- b. de samenwerking aangaan met de bieb van Rotterdam en uit het netwerk stappen.
- c. uit het netwerk stappen en verder gaan met een vrijwilligersbibliotheek.
- d. helemaal stoppen met bibliotheekwerk.

Ad A. Lid blijven Bibliotheeknetwerk ZHZo

Dit is alleen betaalbaar binnen de bezuinigingsopdracht als het netwerk zijn gevraagde bijdrage per inwoner verlaagt.

Ad B. Samenwerking Rotterdam

Uit overleg met de bibliotheek Rotterdam is naar voren gekomen dat zij, op termijn, open staan voor samenwerking. Op dit moment bevindt de bibliotheek Rotterdam zich echter in een verzelfstandiging van de organisatie. Hierdoor vindt die bibliotheek het niet mogelijk concrete afspraken te maken. Naar verwachting is het mogelijk om te zijner tijd bepaalde diensten en/of producten af te nemen, maar hoe dit vorm kan worden gegeven is nog niet duidelijk.

Ad C. Uit netwerk stappen en verder gaan met vrijwilligersbibliotheek

We hebben een werkbezoek gebracht aan de bibliotheek in Zuid-Beijerland (gemeente Korendijk). Deze werkt met de vrijwilligersformule. Op hoofdlijnen fungeert een vrijwilligersbibliotheek op dezelfde wijze als onze bibliotheken in het netwerk. Het verschil zit hem vooral in de voordelen van samenwerking en professionaliteit. De bibliotheek in Zuid-Beijerland is minder open, verricht geen activiteiten voor het onderwijs, kan geen gebruik maken van een landelijk automatiseringssysteem/netwerk maar van een lokaal netwerk. De bibliotheek heeft alleen een uitleenfunctie. De meeste kosten voor een vrijwilligersbibliotheek blijken gelijk te zijn aan onze bibliotheken inclusief de kosten voor het uitlenen, auteursrecht etc. Er zijn iets minder personeelskosten. Wij vinden dit op dit moment geen aantrekkelijk alternatief.

Ad D. Helemaal stoppen met bibliotheekwerk

We hechten aan een bibliotheekfunctie als basisvoorziening in onze gemeenschap. Gezien onze ombuigingsopdracht, waarbij nog voldoende budget over lijkt te zijn voor deelname op basis van een basisbijdrage aan het netwerk, is het niet voor de hand liggend om deze optie nu verder te onderzoeken.

Wat onderzoekt het bestuur van het bibliotheeknetwerk de komende tijd?

Het Bibliotheeknetwerk ZHZo herzielt zijn meerjarenperspectief. Het richt zich hierbij op vier zaken:

- strategische heroriëntatie;
- nieuw spreidingsplan;
- herdefiniëren producten/ diensten incl. herzien van kostprijsberekening;
- eisen aan de eigen organisatie.

Een ander spreidingsplan lijkt, afhankelijk van het gekozen scenario, voor de deelnemende gemeenten perspectieven te bieden.

Er zijn vier scenario's bij het bestuur in beeld.

- Scenario 1: Conform de huidige situatie. Gezamenlijk betalen voor de kosten van een gedifferentieerd aanbod (bijdrage instapniveau van € 13,60 per inwoner plus 100% huisvestingslasten).

- Scenario 2: Regionale variant. Gedifferentieerd aanbod regionaal ingebed en georganiseerd (lagere vestigingsdichtheid dan nu, concentratie dienstverlening in regiobibliotheek met verrijking van huidige aanbod, lokale dienstverlening regionaal georganiseerd en ondersteund, gezamenlijke subsidiering naar rato inwoners, stevige reorganisatie met krimp en frictiekosten).

- Scenario 3: Gemeenschappelijke subsidiering netwerk. Bedrijfsbureau, infrastructuur, vakteam en collectie plus lokale dienstverlening op de maat van de subsidie (garantie op toegang regionaal en landelijk bibliotheeknetwerk, dienstverlening en innovatie op de maat van lokaal beleid en beschikbaar budget, zekere standaardisatie en volume zijn noodzakelijk voor efficiëntie, kwetsbare organisatie door afhankelijkheid van volume, krimp en frictiekosten).

- Scenario 4: Dienstverlening door zelfstandige entiteit los van het netwerk. Eigen stichting oprichten en uit netwerk treden. (kosten voor netwerkpartners gaan omhoog, tarieven bibliotheekabonnement gaan voor inwoners van uittredende gemeenten met minimaal factor 4 omhoog, collectie gebonden aan zelfstandige entiteit, geen schaalvoordeel meer, personele inzet o.b.v. offerte, uittrederegeling).

In de Subsidienraad van het netwerk is op 16 mei 2012 gesproken over deze scenario's. Scenario 1 valt af. Het is voor geen der deelnemende gemeenten mogelijk de huidige situatie voort te zetten.

Scenario 2 spreekt vooral die gemeenten aan die geen grote bezuinigingsopdracht hebben en kansen zien voor een regiobibliotheek. Voor ons is dit scenario echter geen optie omdat het voor ons nog te duur is.

Scenario 3 spreekt die gemeenten aan die voorstander zijn van het behouden van de leden van het netwerk (hoe meer deelnemende gemeenten hoe lager de lasten per deelnemer).

Dit scenario is voor ons het meest interessant omdat:

- a. er maatwerk geboden kan worden;
- b. wij binnen het netwerk kunnen blijven en gebruik kunnen blijven maken van de diensten van het netwerk.

Scenario 4 kan van toepassing zijn voor de gemeenten die een marginaal budget overhouden voor het bibliotheekwerk, daardoor uit moeten treden en toch iets voor de inwoners willen doen.

Wij stellen u voor, gezien het te verwachten resultaat van dit scenario, het bestuur van het bibliotheeknetwerk ZHZo te verzoeken scenario 3 verder uit te werken.

Rekeninghoudend met deze scenario's en onze ombuigingsopdracht ontkomen wij er niet aan om een (of te zijner tijd twee) vestigingen geheel of gedeeltelijk te sluiten of in ieder geval anders in te richten. Wanneer de resultaten van het onderzoek voorhanden zijn maken wij opnieuw een voorstel aan uw raad.

Onze afweging

Om de bezuinigingsopdracht voor bibliotheekwerk te behalen ligt het voor de hand de vestiging Portland te sluiten en voor de beschikbare ruimte een commerciële huurder te zoeken. Bibliotheekwerk zou in dat geval alleen op de scholen plaats kunnen vinden. De scholen in Portland hebben echter weinig tot geen ruimte omdat deze groeien tot en met 2018. Daarnaast komt in de toekomstvisie duidelijk naar voren dat in iedere kern de ontmoetingsfunctie steeds belangrijker wordt gevonden. Voorgesteld wordt om vooralsnog de ruimte beschikbaar te houden voor (een vorm van) bibliotheekwerk voor de jeugd (o.a. leesbevordering), onderwijsprojecten. Door de volwassenen te verwijzen naar Poortugaal en/of Barendrecht/Carnisselande, komt er ruimte vrij welke ingevuld kan worden met maatschappelijke gewenste activiteiten als ontmoeting, wijkcentrum etc.

Door de bibliotheek wordt nu echter voorgesteld om de vestiging Portland vanaf 1 januari 2013 te sluiten of alleen in te zetten voor bibliotheekwerk voor de jeugd tot 14 jaar. Dit stelt het bestuur van het netwerk voor, omdat het niet mogelijk is om met de bezuinigingsopdracht beide vestigingen geheel open te houden. Daarbij is deze locatie een relatief dure locatie. De huisvestingskosten zijn € 167.720,- . De huisvestingskosten bestaan uit de huur en kapitaallasten. Ook is het bestuur van mening dat het zonde is om in deze vestiging te blijven investeren omdat het huurcontract tot 2017 loopt.

Met het oog op de situatie in 2013 en de lopende onderzoeken stellen wij voor om volwassenen te verwijzen naar de bibliotheekvestigingen Poortugaal of Barendrecht/Carnisselande en de vestiging Portland voor een gedeelte beschikbaar te houden voor leesbevorderingsprojecten voor de jeugd tot 14 jaar, onderwijsprojecten en ontmoeting. Streven is in ieder geval om de activiteiten die nu in het wijkcentrum plaatsvinden door te laten gaan in de ruimte van de bibliotheek.

Het sluiten van de vestiging vraagt een raadsbesluit. U stelt in november de begroting voor 2013 vast. Vanwege de voorbereidingen voor het eventueel sluiten van de vestiging is het niet wenselijk om tot november met de besluitvorming te wachten. Daarom stelt het college aan u voor om, vooruitlopend aan de begrotingsbehandeling, het voorgestelde besluit te nemen.

Communicatie:

Communicatieplan maken samen met bibliotheek om onze inwoners te informeren over de sluiting van de vestiging Portland voor volwassenen.

Kosten:

Voor 2013 wordt voldaan aan de bezuinigingsopdracht voor bibliotheekwerk

Evaluatie en controle:

Door het bibliotheeknetwerk Zuid-Holland Zuidoost zal gevolgd worden welke alternatieven de volwassen leden vinden.

Poortugaal, 21 augustus 2012

Het college van de gemeente Albrandswaard,
De secretaris, De burgemeester,

Hans Cats

drs. Bert G. Euser, mba